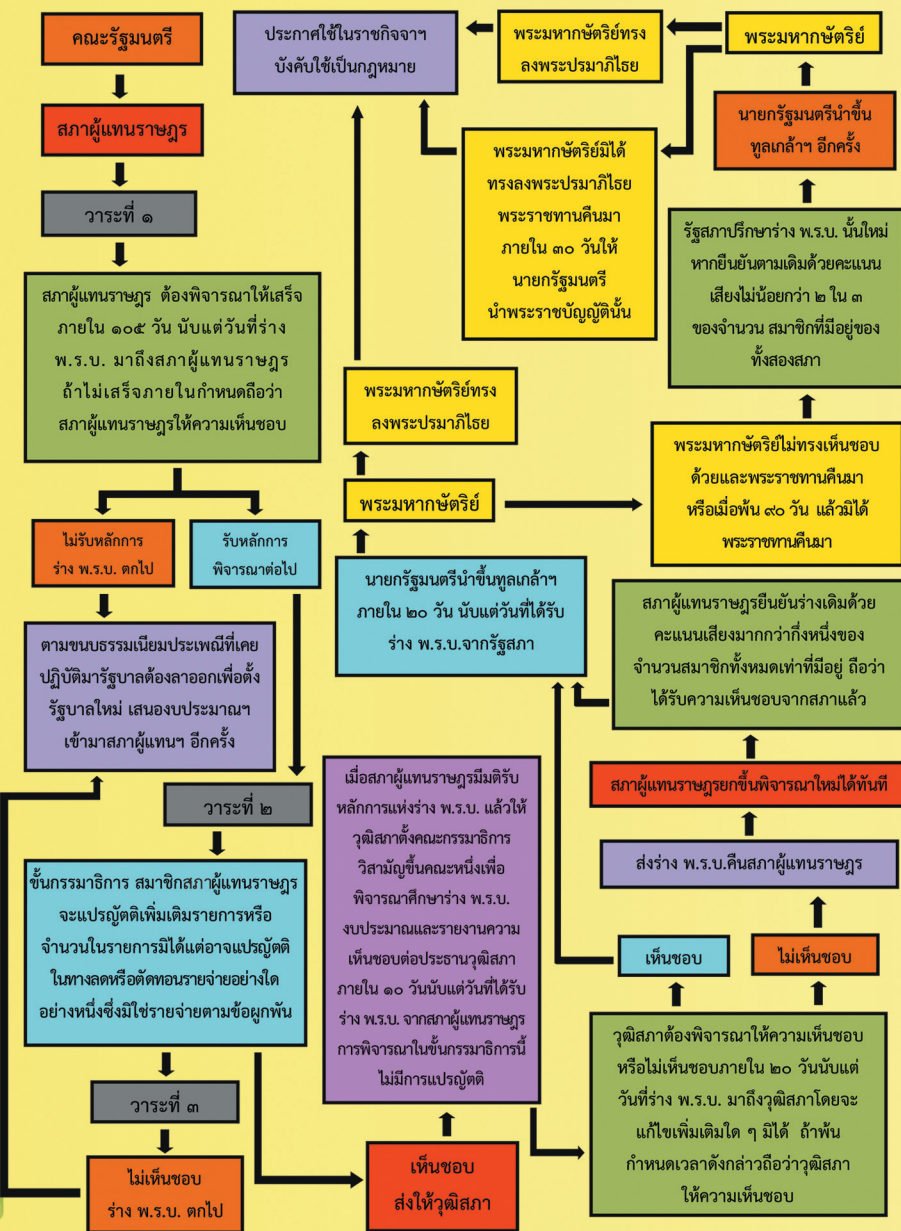

กระบวนการตรวจพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ

ติดต่อโดย กลุ่มงานส่วนนิติฯ สำนักประสานสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
โทรส่วนฯ ๐-๖๖๔๔-๖๖๐๐ , Call Center ๐๙๔๔๓ , <http://www.parliament.go.th>

การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ งบประมาณรายจ่ายประจำปี

กระบวนการงบประมาณแผ่นดิน (Budget Process) หรือวิธีการงบประมาณ (Budget Procedure) หมายถึง กระบวนการที่เป็นลำดับขั้นตอน เกี่ยวกับการกำหนดแผนความต้องการในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี เริ่มตั้งแต่การทบทวนผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่ผ่านมา การจัดทำกรอบวงเงินในระดับมหภาค การเสนอของงบประมาณรายจ่ายประจำปีของหน่วยงานต่างๆ ไปจนถึงขั้นที่รัฐบาลแถลงรายงานการรับจ่ายเงินประจำปีต่อรัฐสภา เพื่อเสนอรัฐสภาพิจารณาอนุมัติและตราเป็นพระราชบัญญัติประกาศเป็นกฎหมาย

โดยรัฐสภาจะมีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ดังนี้

การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร

แบ่งการพิจารณาเป็น ๓ วาระ กล่าวคือ

วาระที่ ๑ การพิจารณารับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ

เป็นวาระพิจารณาในหลักการว่าจะรับหรือไม่รับร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ที่รัฐบาลได้เสนอขอให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณา โดยนายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาลจะเป็นผู้แถลงนโยบายงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งจะแถลงถึงรายละเอียดนโยบายงบประมาณรายจ่ายงบประมาณประจำปี

วาระที่ ๒ การพิจารณาในชั้นคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ

คณะกรรมการวิสามัญพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีตามปกติ

จะประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นประธาน และผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณเป็นเลขานุการของคณะกรรมการ ส่วนคณะกรรมการที่เหลือจะมาจากพรรคการเมืองต่างๆ ทุกพรรคไม่ว่าจะเป็นพรรครัฐบาลหรือพรรคฝ่ายค้านตามสัดส่วนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละพรรคมีอยู่

สำหรับการขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือที่เรียกว่า “การแปรญัตติ” โดยยึดหลักเกณฑ์สำคัญในการพิจารณาดังนี้

๑. สมาชิกผู้ใดเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติให้เสนอคำแปรญัตติล่วงหน้า เป็นหนังสือต่อประธานคณะกรรมการภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่สภาผู้แทนราษฎรรับหลักการ ร่างพระราชบัญญัติ เว้นแต่สภาผู้แทนราษฎรจะได้กำหนดเวลาเป็นอย่างอื่น
๒. การแปรญัตติให้กระทำได้เฉพาะการขอแปรลดรายจ่ายเท่านั้นจะขอแปรเพิ่มมิได้

วาระที่ ๓ การพิจารณาว่าเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ เมื่อการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณผ่านการพิจารณาในวาระที่สองแล้ว ก็จะพิจารณาในวาระที่สาม โดยการพิจารณา ในวาระที่สามนี้จะเป็นการพิจารณาลงมติว่าเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ โดยไม่มีการอภิปราย

ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติไม่เห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัตินั้นก็เป็นอันตกไป ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรมีมติเห็นชอบด้วยร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรดำเนินการเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อวุฒิสภาต่อไป

สภาผู้แทนราษฎรจะต้องวิเคราะห์และพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณให้แล้วเสร็จภายใน ๑๐๕ วันนับแต่ร่างพระราชบัญญัตินั้นมาถึงสภาผู้แทนราษฎร ถ้าพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าวให้ถือว่าสภาผู้แทนราษฎรได้ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัตินั้น และให้เสนอต่อวุฒิสภาต่อไป

การพิจารณาของวุฒิสภา

เมื่อสภาผู้แทนราษฎรมีมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณแล้ว วุฒิสภาก็จะมีมติตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งมีจำนวนตามที่ประชุมวุฒิสภากำหนด เพื่อพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว

โดยคณะกรรมการวิสามัญคณะนี้จะพิจารณาศึกษาตามไปพร้อมๆ กับคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณของสภาผู้แทนราษฎร จากนั้นเมื่อวุฒิสภาได้รับร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณจากสภาผู้แทนราษฎรประธานวุฒิสภาก็ต้องส่งร่างพระราชบัญญัตินี้ไปยังคณะกรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณของวุฒิสภาเป็นการด่วน โดยขั้นการพิจารณาของคณะกรรมการเพื่อศึกษาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณของวุฒิสภานี้จะไม่มีการแปรญัตติ วุฒิสภาก็ต้องพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ โดยพิจารณาให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบให้แล้วเสร็จภายใน ๒๐ วัน ในกรณีวุฒิสภาให้ความเห็นชอบให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าฯ ภายใน ๒๐ วันนับแต่วันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัติจากรัฐสภา

กรณีร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณออกไม่ทันปีงบประมาณใหม่ให้ใช้กฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณปีก่อนหน้าไปพลางก่อน

